

Programma Leefomgeving
WERKPROGRAMMA GELUIDSANERINGEN 2010 - 2014

naar een gezonde en duurzamere leefomgeving

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	3
1.1.	WETTELIJKE KADERS	3
1.2.	SANERINGSOPERATIE	3
1.3.	UITVOERING GSB-AFSPRAKEN.....	3
2.	ENSCHEDESE GELUIDSANERINGSOPERATIE	4
2.1.	SANERINGSOPGAVE.....	4
2.2.	SANERINGSPROGRAMMA	4
2.3.	MONITORING SANERINGSOPERATIE	5
3.	FINANCIERING EN INZET FINANCIËLE MIDDELEN.....	6
3.1.	BESCHIKBARE MIDDELEN	6
3.2.	INZET MIDDELEN	6
3.3.	RISICOPARAGRAAF	6

1. Inleiding

1.1. Wettelijke kaders

Sinds het einde van de jaren zeventig vormt de Wet geluidhinder (Wgh) het juridische kader voor het Nederlandse geluidbeleid. De Wgh bevat een uitgebreid stelsel van bepalingen ter voorkoming en bestrijding van geluidhinder door onder meer industrie, wegverkeer en spoorwegverkeer. De wet richt zich vooral op de bescherming van de burger in zijn woonomgeving en bevat bijvoorbeeld normen voor de maximale geluidbelasting op de gevel van een woning.

Voor de geluidhinder vanwege wegverkeerslawaaï wil de wet dit bereiken door:

- het bevorderen van stiller verkeer (bronmaatregelen);
- te voorkomen dat nieuwe geluidknelpunten ontstaan (preventie);
- te voorkomen dat bij reconstructie van wegen de geluidhinder toeneemt (stand-still beginsel);
- maatregelen te treffen bij bestaande situaties met een hoge geluidbelasting (sanering).

1.2. Saneringsoperatie

De doelstelling voor wegverkeerslawaaï is dat op de gevels van woningen geen hogere geluidbelasting heerst dan 70 dB(A). Woningen waar de gevelbelasting boven de 65 dB(A) uitkomt (A-lijst) worden aangepakt. Ook woningen waar de gevelbelasting boven de 60 dB(A) uitkomt (B-lijst) worden als te saneren woningen beschouwd. Voor spoorweglawaaï geldt een soortgelijke aanpak (rail-lijst).

Deze doelstellingen zijn opgenomen in het vierde Nationaal Milieubeleidsplan (NMP4). In de notitie 'Vaste waarden, nieuwe vormen; milieubeleid 2002 - 2008' (Ministerie van VROM, 2002) staat dat het moment waarop deze doelstellingen bereikt kunnen worden, afhangt van hoeveel geld beschikbaar is voor maatregelen.

Deze saneringsoperatie maakt onderdeel uit van het gemeentelijke programma *Leefomgeving* en maken daarmee deel uit van het reguliere programma en bijbehorende verantwoordingssystematiek.

1.3. Uitvoering GSB-afspraken

In het kader van het Grote Steden beleid (GSB) zijn door de gemeente Enschede met het Rijk afspraken gemaakt over de inzet van financiële middelen en te realiseren doelen, inbegrepen geluidsaneringen. Deze afspraken zijn vastgelegd per brief (Raadsbesluit d.d. 9 november 2009, stuknr. 14174) en door het Rijk bekrachtigd in een beschikking met kenmerk ISV31000020u d.d. 5 februari 2010.

2. Enschedese geluidsanelingsoperatie

2.1. Saneringsopgave

Op basis van het Subsidiebesluit openbare lichamen milieubeheer of latere regelgeving, is door het Ministerie van VROM een lijst van geluidgehinderde woningen vastgesteld) voor:

- spoorgebonden geluidhinder (de raillijst; beschikking MBG 1999245188 d.d. 8 december 1999);
- wegverkeer geluidhinder (de A-lijst; beschikking MBG 1999245187 d.d. 8 december 1999);
- wegverkeer geluidhinder (de B-lijst, brief VROM MBG 98110340 d.d. 24 december 1997); en,
- overige saneringssituaties (de eindmelding, nog niet formeel vastgesteld door VROM).

De Enschedese raillijst telt 119 woningen, de A-lijst 882, de B-lijst 1615 en de eindmelding 1139 woningen. Het Rijk legt haar prioriteiten bij de raillijst en de A-lijst; pas wanneer deze woningen zijn gesaneerd wordt aanpak van de B-lijst overwogen. Voor het verbeteren van dergelijke bestaande situaties met teveel geluidhinder heeft het Rijk al sinds de jaren tachtig een subsidieregeling. Deze wordt verzorgd door het Ministerie van VROM en regelt de financiering van geluidmaatregelen voor situaties bij wegen of spoorwegen waarin de geluidbelastingen ten tijde van de inwerkingtreding van de Wet geluidhinder al te hoog waren. In de praktijk gaat het vooral om maatregelen als gevelisolatie of brongerichte maatregelen.

Sinds 2010 draagt het Rijk rechtstreeks de verantwoordelijkheid voor de sanering van de raillijst. Ten aanzien van de A-lijst is het Rijk eveneens verantwoordelijk, maar verstrekt aan de gemeenten de financiële middelen om de geluidssanelingen uit te voeren. De gemeente saneert jaarlijks op basis van die middelen woningen van de A-lijst. De financiële middelen worden sinds 2001 uitgekeerd via het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV; GSB-afspraken) uitgekeerd. Voor de aanpak van de B-lijst en de woningen in de eindmelding zijn vooralsnog geen middelen beschikbaar gesteld.

2.2. Saneringsprogramma

In de onderstaande tabel zijn de Enschedese in het kader van de GSB-afspraken met het Rijk overeengekomen inspanningen opgenomen voor de periode 2010-2014, gebaseerd op de eerder afgesproken saneringsopgaven tot en met 2023. Daarnaast is de resterende nog niet van financiering voorziene saneringsopgave vermeld.

	A-lijst	Raillijst	B-lijst	eind- melding	Totaal	Overig
	aantal (%)	aantal (%)	aantal (%)	aantal (%)	aantal (%)	aantal
Voor 2000 gesaneerd op projectbasis via BSV	--	--	--	--	--	160
Oorspronkelijke lijsten	882 (100%)	119 (100%)	1615	1139	3755 (100%)	--
Gesaneerd ISV-1 en ISV-2	474 (54%)	20 (17%)	--	--	494 (13%)	--
Restant*	408 (46%)	99 (83%)	1615 (100%)	1139 (100%)	507 (14%)	--
Te saneren in ISV-3** (2010 – 2014)	160 (18%), circa 32 /jaar	-- (0%), door Rijk	-- (0%)	-- (0%)	--	--

*: Het restant bestaat volledig uit woningen die niet zijn gelegen langs Rijksinfrastructuur en is inclusief de B-lijst en eindmelding.

** : Het aantal is gebaseerd op een gemiddeld saneringsbedrag van ca. € 10.000,- per woning, uitgaande van het aanbrengen van geluidwerende voorzieningen, en het opgenomen budget voor geluid in ISV-3 van € 1.559.000,-. Indien woningen kunnen worden gesaneerd d.m.v. bronmaatregelen (stil asfalt), bewoners niet wensen deel te nemen of bij woningen reeds in de bestaande situatie aan het wettelijk binnenniveau wordt voldaan, kan een hoger aantal/percentage worden gerealiseerd. Primair uitgangspunt hierbij is volledige benutting van het beschikbaar gestelde budget.

De sanering van woningen van de A-lijst gebeurt zo kosteneffectief mogelijk; inhoudelijk betekent dat maatregelen aan de bron of isolatie van de woningen. De toepassing van stille dunne deklagen op wegen is daarbij één van de mogelijkheden. Ook koppeling met de aanpassing van de verkeersstructuur in een groter verband is een mogelijkheid. Het is daarmee geen automatisme meer dat er alleen maatregelen aan de gevel van de woningen worden getroffen. Elk jaar wordt een jaarplan opgesteld van de in het volgende jaar te realiseren saneringsopgaven. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij jaarplannen en werkzaamheden in het kader van onderhoud in de openbare ruimte en overige investeringen in de stad.

Voor woningen langs zowel railinfrastructuur als rijkswegen is met ingang van 2010 (ISV-3) het ministerie van Verkeer en Waterstaat verantwoordelijk. Deze woningen worden derhalve niet door de gemeente aangepakt. Overigens verwacht de gemeente wel van het Rijk dat op dit punt actief wordt gecommuniceerd over de bij VenW berustende saneringsopgave.

Het Rijk stelt uitsluitend financiële middelen beschikbaar voor de aanpak van woningen op de A-lijst (meeste urgentie). Onduidelijk is nog hoe de geluidgehinderde woningen van de B-lijst en/of eindmelding zijn opgenomen gefinancierd zullen gaan worden.

Het Rijk is op dit moment bezig met een modernisering van het geluidbeleid. Hieruit kunnen zowel kansen als risico's ontstaan voor de resterende Enschedese saneringsopgave. De komende jaren zal dit dossier actief worden gevolgd om de belangen van de Enschedese burgers voldoende te kunnen behartigen. Wanneer daarover meer bekend is zal de Gemeenteraad hierover nader worden geïnformeerd en zal zonodig dit programma worden aangepast op grond van de dan actuele stand van zaken.

2.3. Monitoring saneringsoperatie

De gemeente is verantwoordelijk voor de monitoring van de met het Rijk gemaakte afspraken. Het college van B&W legt hierover via de reguliere programmalijn verantwoording af aan de gemeenteraad. De gemeente informeert hiermee het Rijk over de voortgang van de afspraken.

3. Financiering en inzet financiële middelen

3.1. Beschikbare middelen

De financiële middelen voor de uitvoering van het geluidsaneringsprogramma zijn gelabeld vastgelegd in de GSB-afspraken met het Rijk (beschikking VROM met kenmerk ISV310000020u d.d. 5 februari 2010).

Het beschikbare budget ISV-3 geluid voor het saneringsprogramma en bijkomende kosten bedraagt **0,32 x 5 jaar = € 1,6 mln.** totaal voor de periode 2010 – 2014. Jaarlijks is dus € 320.000,- beschikbaar.

Het ISV zal naar verwachting per 1 januari 2011 worden overgeheveld naar het Gemeentefonds, omdat de Wsv wordt ingetrokken. Verstrekking van de jaarbedragen 2011 tot en met 2014 van het investeringsbudget vindt dan plaats via een decentralisatie-uitkering op basis van de Financiële verhoudingswet.

3.2. Inzet middelen

Alle beschikbare geluidsaneringsgelden (€ 1,6 mln.) worden besteed aan de daadwerkelijke sanering van geluidgehinderde panden, zoals opgenomen in de A-lijst. Personele capaciteit voor de begeleiding en uitvoering van de saneringsoperatie maakt onderdeel uit van de vaste formatie.

3.3. Risicoparagraaf

Het geluidsaneringsprogramma betreft een budgetgestuurd programma, volledig van Rijkswege gefinancierd. Vanuit dit perspectief is geen sprake van concrete (financiële) risico's. Echter, met het huidige tempo van saneren (lees ook: budgetverstrekking) en onzekerheden door taakstellingen bij het Rijk, zal deze saneringsoperatie alleen al voor de A-lijst tot ruim na 2020 doorlopen. Of voldoende middelen beschikbaar worden gesteld voor alle A-lijst-woningen en in hoeverre financiële middelen beschikbaar worden gesteld voor de resterende saneringsopgave is twijfelachtig. Naast creativiteit bij de inzet van de middelen (effectiviteit) vraagt dat mogelijk ook om heldere keuzes in het Enschedese geluidbeleid.